

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ**

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Π.Ε. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ & ΣΠΟΡΑΔΩΝ

ΤΜΗΜΑ: Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού & Φυτοϋγειονομικού

Ελέγχου

Ταχ. Δ/ση: ΔΙΟΙΚΗΤΗΡΙΟ Τ.Κ. 38001

Πληροφορίες: Γεωργατζή Δήμητρα, Γκουτζούνη Μαρία

Τηλέφωνο: 2421352494, 2422091281

FAX: 2421352583

E-mail: d.georgatzi@thessaly.gov.gr, m.gkoutzouni@thessaly.gov.gr

Βόλος 24-07-2019

Αρ. πρωτ. ΔΑΟ: 8046

ΠΡΟΣ: όπως ΠΔ
(Αποστολή με e-mail)

**2ο ΔΕΛΤΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΗ ΒΑΜΒΑΚΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ
ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ**

Η Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας της Π.Ε. Μαγνησίας σε συνεργασία με το Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Βόλου ενημερώνει τους βαμβακοπαραγωγούς της Περιφερειακής Ενότητας Μαγνησίας για τις απαραίτητες ενέργειες αποτελεσματικής φυτοπροστασίας της βαμβακοκαλλιέργειας.

1. Στόχοι

1. Η ενημέρωση των βαμβακοπαραγωγών για την αποτελεσματική φυτοπροστασία στον πραγματικό καλλιεργητικό χρόνο.
2. Η έγκαιρη ενημέρωση που αφορά το χρονικό διάστημα της ανθοφορίας μέχρι και την καρπόδεση του 50% των ανθέων.
3. Η τακτική παρακολούθηση κάθε βαμβακοχώραφου ώστε να εφαρμόζονται οι καλλιεργητικές πρακτικές φυτοπροστασίας στο σωστό χρόνο και σύμφωνα με τα πραγματικά δεδομένα.

2. Διαπιστώσεις

1. Στο πλαίσιο του προγράμματος «Γεωργικών Προειδοποιήσεων Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας της Βαμβακοκαλλιέργειας της Χώρας καλλιεργητικής περιόδου 2019», η Υπηρεσία μας έχει αναπτύξει δίκτυο παγίδων που καλύπτουν τις βαμβακοπαραγωγικές περιοχές των Δήμων Ρήγα Φεραίου και Αλμυρού. Έχουν τοποθετηθεί φερομονικές παγίδες για το πράσινο και το ρόδινο σκουλήκι.

2. Από τους επιτόπιους ελέγχους γεωπόνων της Υπηρεσίας μας διαπιστώνεται ότι η ανάπτυξη των βαμβακοφύτων είναι ικανοποιητική. Αυτή την εποχή τα βαμβακόφυτα βρίσκονται στο στάδιο της ανθοφορίας – καρπόδεσης των ανθέων.

3. **Πράσινο σκουλήκι:** Από την παρακολούθηση των παγίδων οι μέχρι τώρα συλλήψεις ακμαίων πράσινου σκουληκιού μας δείχνουν ότι έχει ξεκινήσει η δεύτερη (2^η) γενιά του εντόμου. Οι επιτόπιες παρατηρήσεις και δειγματοληψίες που διενεργήθηκαν από τους γεωπόνους της Υπηρεσίας δείχνουν χαμηλούς πληθυσμούς προνυμφών σε χτένια, άνθη και στα καρύδια. Παρόλα αυτά, οι παραγωγοί για το προσεχές διάστημα που είναι ιδιαίτερα κρίσιμο θα πρέπει να επιθεωρούν τακτικά (κάθε 2-3 ημέρες) την καλλιέργειά τους προκειμένου να διαπιστώνουν έγκαιρα τυχόν εντομολογικές προσβολές.

4. **Ρόδινο σκουλήκι:** Από την παρακολούθηση των παγίδων οι μέχρι τώρα συλλήψεις ακμαίων ρόδινου σκουληκιού μας δείχνουν ότι έχει ξεκινήσει η δεύτερη (2^η) γενιά του εντόμου. Οι επιτόπιες παρατηρήσεις και δειγματοληψίες που διενεργήθηκαν δεν έδειξαν προσβολές στα άνθη (ροζέτες). Οι παραγωγοί θα πρέπει να προβαίνουν άμεσα σε σχολαστική επιθεώρηση των φυτειών τους και ιδίως του εσωτερικού των καρυδιών για τη διαπίστωση ύπαρξης προνυμφών ρόδινου σκουληκιού. Χρειάζεται προσοχή στη διαπίστωση της ύπαρξης προνυμφών στο εσωτερικό των καρυδιών γιατί είναι δυσδιάκριτες όταν είναι μικρές (έχουν υπόλευκο χρώμα και μαύρο κεφάλι).

3. Συστάσεις – καλλιεργητικές πρακτικές

Συστήνεται στους βαμβακοπαραγωγούς να εφαρμόζουν περιορισμένη και ορθολογική άρδευση (ποσότητα νερού και αριθμός αρδεύσεων) και αζωτούχο λίπανση για την αποφυγή της υπέρμετρης βλάστησης των βαμβακόφυτων, η οποία θα έχει ως συνέπεια την προσέλκυση και εγκατάσταση επιβλαβών οργανισμών. Όπου έχουμε υπερβολική βλάστηση, να γίνεται εφαρμογή ρυθμιστών ανάπτυξης (meriquat chloride), για πρωίμιση της παραγωγής, διότι υπάρχει μεγάλη καθυστέρηση στην ανάπτυξη του βαμβακιού.

Στο βλαστικό στάδιο που βρίσκεται η καλλιέργεια σήμερα οι εντομολογικές προσβολές είναι συνήθως διαφοροποιημένες, γεγονός που σημαίνει ότι ακόμη και στο ίδιο βαμβακοχώραφο το ποσοστό προσβολής από το έντομο μπορεί να διαφέρει σημαντικά από θέση σε θέση. Γι' αυτό το λόγο οι παραγωγοί απαιτείται να βρίσκονται σε αυξημένη ετοιμότητα και να επιθεωρούν την καλλιέργειά τους τακτικά (κάθε 2 – 3 ημέρες) προκειμένου να διαπιστώνουν έγκαιρα τυχόν εντομολογικές προσβολές, έτσι ώστε να είναι εφικτή η αποτελεσματική αντιμετώπισή τους, με το μικρότερο οικονομικό και περιβαλλοντικό κόστος. Η ανάγκη και το είδος της χημικής επέμβασης με φυτοπροστατευτικά σκευάσματα πρέπει να εκτιμάται προσεκτικά σε επίπεδο κάθε χωραφιού, καθώς στην παρούσα χρονική περίοδο εγκαθίστανται τα ωφέλιμα έντομα στις βαμβακοκαλλιέργειες, για τα οποία η εξόντωσή τους είναι δυνατόν να οδηγήσει σε δευτερογενείς εξάρσεις τετράνυχου, αφίδων ή άλλων εντομολογικών εχθρών.

Ειδικότερα, η βλαπτική δράση της 2^{ης} γενιάς του πράσινου σκουληκιού, στο βλαστικό στάδιο που βρίσκονται αυτή τη χρονική περίοδο οι βαμβακοκαλλιέργειες, μπορεί να αναχαιτιστεί με την δραστηριότητα των ωφέλιμων εντόμων, που έχουν εγκατασταθεί και που είναι χρήσιμα να συνεχίζουν να υπάρχουν στον αγρό. Κατά συνέπεια, οι βαμβακοπαραγωγοί πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη σημασία στη διατήρηση και προστασία των ωφέλιμων οργανισμών αυτή τη χρονική στιγμή για τη μείωση των συνεπειών της υπέρμετρης αύξησης του πράσινου σκουληκιού στην επόμενη γενιά η καταπολέμηση των οποίων θα αυξήσει σημαντικά το κόστος παραγωγής. Η χρήση φυτοπροστατευτικών ουσιών στη βαμβακοκαλλιέργεια θα πρέπει να γίνεται με σκευάσματα που δεν είναι επιζήμια για τους ωφέλιμους οργανισμούς, όπως π.χ. σκευάσματα με δραστική ουσία το Βάκιλο Θουριγγίας.

ΚΑΤΩΤΕΡΑ ΟΡΙΑ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ & ΡΟΔΙΝΟΥ ΣΚΟΥΛΗΚΙΟΥ

Οι συλλήψεις ενήλικων (πεταλούδων) ατόμων πράσινου και ρόδινου σκουληκιού στις φερομονικές παγίδες που έχουν τοποθετηθεί τόσο από τους ίδιους τους παραγωγούς όσο και από την Υπηρεσία μας, δεν αποτελούν κριτήριο για την εφαρμογή χημικής επέμβασης αλλά εργαλείο πρόγνωσης του κινδύνου προσβολής στον αγρό από πράσινο ή ρόδινο σκουλήκι. Η σοβαρότητα της προσβολής με σκοπό την άμεση λήψη ή μη μέτρων αντιμετώπισης εξαρτάται τόσο από τον αριθμό και την ηλικία των ζωντανών προνυμφών (σκουληκιών) που διαπιστώνονται στον αγρό, όσο και από το στάδιο ανάπτυξης της καλλιέργειας. Σε κάθε περίπτωση κριτήριο για την λήψη ή όχι μέτρων αντιμετώπισης είναι μόνο τα αποτελέσματα των επιτόπιων δειγματοληψιών στα βλαστικά όργανα των φυτών (χτένια, άνθη, καρύδια).

Η χημική καταπολέμηση του πράσινου και του ρόδινου σκουληκιού είναι πιο αποτελεσματική όταν γίνεται στο 1^ο ή στο 2^ο στάδιο της προνύμφης (μήκος έως 1 εκατοστό) όπως παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα:

Πράσινο σκουλήκι (<i>Heliothis armigera</i>)	Στάδιο ανθοφορίας – καρποφορίας	Έξι έως οκτώ (6-8) νεαρές προνύμφες (1 ^ο και 2 ^ο σταδίου), μήκους μέχρι ένα (1) εκατοστό κατά μέσο όρο, ανά 100 φυτά ή μία (1) νεαρή προνύμφη στα φυτά γραμμής μήκους ενός (1) μέτρου.
	Στάδιο καρποφορίας	Τέσσερις (4) νεαρές προνύμφες 1 ^ο και 2 ^ο σταδίου, μήκους μέχρι ένα εκατοστό κατά μέσο όρο, ανά 100 φυτά ή μια (1) νεαρή προνύμφη στα φυτά γραμμής μήκους ενάμιση (1,5) μέτρου.
Ρόδινο σκουλήκι (<i>Pectinophora gossypiella</i>)	Στάδιο ανθοφορίας	Προσβολή 20% στα άνθη, εμφάνιση μορφής «ροζέτας»
	Στάδιο καρποφορίας	Όταν διαπιστωθούν, στο εσωτερικό νεαρών καρυδιών ηλικίας 2 εβδομάδων, προνύμφες ρόδινου σε ποσοστό 5-8% στα 100 καρύδια

Ο ψεκασμός θα πρέπει να διενεργείται μετά τη δύση του ηλίου, γιατί τότε αυξάνεται η δραστηριότητα των προνυμφών, καθώς και η αποτελεσματικότητα πολλών εντομοκτόνων (π.χ. *Bacillus thuringiensis*) αλλά και για την προστασία των μελισσών (βλ. κατωτέρω).

Οι Γεωπόνοι (Δήμοι, Καταστήματα Γεωργικών Φαρμάκων, κλπ) που πιθανόν εντοπίσουν σημαντική προσβολή στις βαμβάκοφυτείες ή ανησυχητικό αριθμό συλληφθέντων ατόμων σε φερομονικές παγίδες παρακαλούνται να επικοινωνούν άμεσα με την Υπηρεσία μας, προκειμένου να αξιολογούνται οι πληροφορίες για να εκδοθεί προειδοποίηση για την ευρύτερη περιοχή.

4. Εφαρμογή ψεκασμών με φυτοπροστατευτικά προϊόντα

Κάθε βαμβακοπαραγωγός είναι αποκλειστικά και μόνο υπεύθυνος και πρέπει να παρακολουθεί ανελλιπώς τις ανακοινώσεις των Δελτίων Γεωργικών Προειδοποιήσεων ταυτόχρονα με την κατάσταση του αγρού του, με σκοπό να υποβοηθείται στην λήψη των αποφάσεων επιλογής της συγκεκριμένης κάθε φορά φυτοπροστατευτικής επέμβασης σύμφωνα με τις συνθήκες της καλλιέργειάς του. Δηλαδή είναι υπεύθυνος να αποφασίσει για το είδος των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, τον τρόπο και το χρόνο χρησιμοποίησης αυτών, καθώς και τους λοιπούς καλλιεργητικούς χειρισμούς, που θεωρεί ότι θα συμβάλλουν αποτελεσματικά στις ποσοτικές και ποιοτικές αποδόσεις της καλλιέργειάς του.

Σε κάθε περίπτωση πρέπει να τηρεί αυστηρά τη νομοθεσία και τις οδηγίες χρήσης των παρασκευαστών οίκων για την αναλογία χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, την συνδυαστικότητα, τον κίνδυνο φυτοτοξικότητας, το διάστημα μεταξύ τελευταίας επέμβασης και συγκομιδής καθώς και για τα μέτρα προστασίας για την αποφυγή δηλητηρίασης. Τα αγροχημικά πρέπει να χρησιμοποιούνται πάντοτε σύμφωνα με την ετικέτα και με αποκλειστική ευθύνη του καλλιεργητή.

Η αλόγιστη χρήση των φυτοφαρμάκων βλάπτει την υγεία των καταναλωτών, επιβαρύνει το περιβάλλον και αυξάνει το κόστος παραγωγής.

5. Προστασία μελισσών και ενημέρωση κοινού

Να αποφεύγονται ψεκασμοί με μελισσοτοξικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα και όπου κρίνεται αναγκαίο η εφαρμογή των ψεκασμών να γίνεται την ώρα που δεν πετούν οι μέλισσες, κατά τις απογευματινές ώρες, κυρίως μετά τη δύση του ηλίου. Οι βαμβακοπαραγωγοί να προειδοποιούν τους μελισσοκόμους, ώστε να απομακρύνουν τα μελίσσια τους από την περιοχή του ψεκασμού και γενικότερα να λαμβάνουν όλα τα μέτρα ενημέρωσης το κοινού πριν την εφαρμογή του ψεκασμού σύμφωνα με την υπ' αριθ. πρωτ. 5919/62354/13-5-2014 Εγκύκλιο του Υπ.Α.Α.Τ. (ΑΔΑ: ΒΙΦ2Β-ΡΟΖ) και το Νόμο 4036/2012 (ΦΕΚ 8 Α'). Για το σκοπό της προστασίας των μελισσών θα πρέπει απαραίτητως οι μελισσοκόμοι να αναγράφουν στις κυψέλες τον κωδικό τους, το τηλέφωνο και τη διεύθυνσή τους ώστε να είναι δυνατή η έγκαιρη ειδοποίησή τους.

6. Έλεγχοι ορθής χρήσης εγκεκριμένων φυτοπροστατευτικών ουσιών

Η αλόγιστη χρήση των φυτοφαρμάκων βλάπτει την υγεία των καταναλωτών, επιβαρύνει το περιβάλλον και αυξάνει το κόστος παραγωγής.

Η Υπηρεσία μας είναι επιφορτισμένη με συνεχείς δειγματοληπτικούς ελέγχους στις βαμβακοφυτείες για τον έλεγχο της ορθής χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Σε περίπτωση που βρεθούν μη επιτρεπτά υπολείμματα φυτοφαρμάκων, θα εφαρμοστεί η προβλεπόμενη από το νόμο διαδικασία κυρώσεων.

Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με το αρ. 9 παρ.3 του ν.4036/2012 (ΦΕΚ Α'8) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και με την αριθ. 1840/31408/15-2-2019 (ΦΕΚ Β' 778) ΚΥΑ:

«όποιος εισάγει, παρασκευάζει προς εμπορία, εμπορεύεται, κατέχει, διαθέτει καθοιονδήποτε τρόπο, έστω και δωρεάν, ανταλλάσει, μεταφέρει, χρησιμοποιεί ή διαφημίζει μέσα στη χώρα φυτοπροστατευτικό προϊόν, για το οποίο δεν έχει χορηγηθεί άδεια διάθεσης στην αγορά ή η άδεια διάθεσης του στην αγορά έχει ανακληθεί ή δεν έχει χορηγηθεί άδεια παράλληλου εμπορίου ή δεν έχει χορηγηθεί άδεια πειραματισμού, τιμωρείται με πρόστιμο από πεντακόσια (500) έως τριάντα χιλιάδες (30000) ευρώ». Για την ίδια παράβαση προβλέπονται επιπλέον ποινικές κυρώσεις σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 3 του ν.4036 /2012 (Α'8).

Ταυτόχρονα ενημερώνεται ο ΟΠΕΚΕΠΕ, για τη μη τήρηση της πολλαπλής συμμόρφωσης και εφαρμόζεται η διαδικασία κυρώσεων όσον αφορά τις κοινοτικές ενισχύσεις.

Για οποιαδήποτε πληροφορία οι βαμβακοπαραγωγοί μπορούν να απευθύνονται στη Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας στα τηλέφωνα 2421352494 του Τμήματος Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου για το Βόλο, 2422021281 του Γραφείου Αγροτικής Οικονομίας για τον Αλμυρό και 2425022723 του Γραφείου Αγροτικής Οικονομίας για το Βελεστίνο καθώς και στο Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού & Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Βόλου, στο τηλέφωνο 2421066525.

Ο Προϊστάμενος Διεύθυνσης

Δρ. Νικόλαος Λιάνος
Γεωπόνος

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

1. ΔΗΜΟΣ ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ (για ανάρτηση σε κεντρικά σημεία των βαμβακοπαραγωγικών Δ.Δ.)
2. ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ (για ανάρτηση σε κεντρικά σημεία των βαμβακοπαραγωγικών Δ.Δ.)

ΓΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

1. Περιφερειακό Κέντρο Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού & Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου Βόλου
Τορούτζια - Νικολαΐδη, Πεδίο Άρεως-Τ.Κ. 38334, ΒΟΛΟΣ
2. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
Τμήμα: Προστασίας Φυτών
Λ. Συγγρού 150, 176 71 - ΚΑΛΛΙΘΕΑ
3. ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΑΛΜΥΡΟΥ - ΕΔΡΑ ΤΟΥ
4. ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ - ΕΔΡΑ ΤΟΥ